

Memlûkler'e bağlı bir ada haline geldi. Daha sonra Kahire'de esir olarak bulunan Kıbrıs kralı Venedik, Ceneviz ve Fransız konsüllerinin müdahaleleri sonucu yılda 200.000 düka fidye vermek ve Memlûk-ler'e bağlı kalmak şartıyla serbest bıraktı, Kıbrıs'a dönmeye de izin verildi.

Barsbay bu arada baş kaldıran Mekte şerifini de yenmiş (1424) ve bundan iki yıl sonra da Cidde Limanı'nın gelirlerini ele geçirmişti. Ardından vergi gelirlerini arttırmak için çalıştı ve tüccarları mallarını Mısır gümrüklerinden geçirmeye mecbur tuttu. Ayrıca Suriye ve Mısır tüccarlarının aldıkları Hint mallarına ihraç vergisi koydu. Oldukça müsrif olan Barsbay çektiği para sıkıntısı sebebiyle paranın değerini sürekli değiştirdi. Baharat ticaretini kendi tekeline aldığı gibi şeker imaline de inhisar koyarak üretimini sınırladı. Onun daha fazla gelir sağlamak amacıyla halkın zararına olarak girdiği bu teşebbüsler büyük memnuniyetsizliğe yol açtı. Halk ağır vergiler altında ezildi. 1428'den beri Suriye'ye yapılan seferler birbirini takip ederek sürmekteydi. Tüccarlarına ve Kahire'deki elçilerine yapılan kötü muamelelerin yanı sıra Kâbe'nin tezyini işine iştirak ettirilmemesi dolayısıyla da Barsbay'a kızgın olan Timur'un oğlu Şâhruh, onun sürekli mücadele içinde bulunduğu Akkoyunlular'ı destekledi. Dulkadir beyleri de baskılar karşısında ona savaş ilân ettiler. Ancak Akkoyunlu beyi Karayülük Osman Bey'in ölümü rakipleri karşısında onu üstün duruma getirdi. Barsbay Dulkadiroğulları'nı tekrar kendine bağladı. Öte yandan amansız düşmanı Canı Beg de Karayülük Osman Bey'in oğullarından biri tarafından öldürüldü. Bir kısım Akkoyunlu beyleri onun himayesi altına girdi. Ancak Barsbay bu başarılarının sonucunu göremeden 7 Haziran 1438'de hastalanarak öldü. Birçok hayratı bulunan Barsbay Mısır'da kendi adına bir medrese ile cami inşa ettirmiştir.

BİBLİYOGRAFYA :

Makrizî, *el-Hüta*, II, 243-244; İbn Tağrıberdî, *en-Nücümü'z-zâhire*, XIV, 271, 282-304; XV, 106-111; Halil b. Şâhin, *Kitâbü Zübdetü keşfi'l-memâlik ve beyânü't-turuk ve'l-mesâlik* (nşr. Paul Ravaissé), Paris 1894, s. 138 vd.; Şehabeddin Tekindağ, "Memlûk Sultanlığı Tarihi-ne Toplu Bir Bakış", *TD*, sy. 25, İstanbul 1971, s. 25-28; K. Yaşar Koprman, "Mısır Memlûk-leri (1250-1517), Mısır'da Memlûk Devletinin Kuruluşu", *Doğuştan Günümüze Büyük İslâm Tarihi*, İstanbul 1987, VI, 517-520; M. Sobernheim, "Barsbay", *İA*, II, 317-318; G. Wiet, "Barsbāy", *EI*² (İng.), I, 1053-1054.

K. YAŞAR KOPRMAN

BARSELONA

(bk. BERŞELÜNE).

BARTHOLD,

Vasilij Viladimiroviç

(1869-1930)

Rus Türkolog ve şarkiyatçısı.

15 Kasım 1869'da Petrograd'da (St. Petersburg) doğdu. Aynı şehirdeki üniversitenin Doğu Dilleri Fakültesi'nde 1887-1891 yıllarında öğrenim gördü. 1891'de Almanya'ya gitti. Petrograd'da ünlü Arapça uzmanı Baron Viktor Romanoviç Rosen tarafından yetiştirilen Barthold, Almanya'da Halle Üniversitesi'nde Prof. A. Müller ile E. Meyer, Strassburg Üniversitesi'nde de Prof. Th. Nöldeke'nin derslerine devam etti. 1892'de Rusya'ya döndü, Türkistan'a giderek burada araştırma ve incelemeler yaptı. Adlarına tarihî kaynaklarda rastlanan birçok Türkistan şehir ve kasabalarının yerini buldu, bularlarda yapılan hafriyata katıldı.

1896'da Petrograd Üniversitesi'ne doçent olarak tayin edildi. 1901'de Orta Asya İslâm ve Türk tarihi profesörlüğüne yükseltildi. 1910'da Petrograd İlimler Akademisi'ne muhabir üye, 1913'te de aslî üye seçildi. Daha sonra Rus İlimler Akademisi'ne üye oldu. Bu arada hocası Baron Rosen'in yönetiminde yayımlanan Rus Arkeoloji Kurumu Doğu Bölümü'nün yıllığını (*Zapiski Vostochnogo ot-deleniya Russkogo Arkheologicheskogo obshchestva*) onun ölümünden sonra çıkarmaya devam etti (1908-1912). Ayrıca İslâm tarihine yakın ilgisi sebebiyle önce *Mir İslâma* (İslâm dünyası, 1912), sonra da *Musul'manskiî Mir* (Müslüman dünya, 1917) adlı dergileri çıkardıysa da bunların yayımı çok kısa sürdü.

Rus Arkeoloji Kurumu Doğu Bölümü'nün sekreterliği (1905-1913), sonra baş-

kanlığı (1918-1922), Orta ve Doğu Asya Araştırmaları Rus Komitesi sekreterliği (1903-1921), Asiatic Museum'a bağlı Müsteşrikler Komitesi'nin başkanlığı (1921-1930) ve 1925-1930 yılları arasında bu kurumun yıllığı (*Zapiski Kollegii Vostokovedov pri Aziatskom muzee Rossiiskoi Akademii nauk*) ile ayrıca İran adlı derginin editörlüğü (1927-1929) gibi görevleri de üstlenen Barthold Avrupa'nın birçok ülkesinde araştırmalar yaptı, çeşitli üniversitelerde dersler verdi. Bu arada Dârülfünun'un davetlisi olarak 1926 yılında İstanbul'a geldi ve burada on iki konferans verdi. 19 Ağustos 1930'da Leningrad'da öldü.

Barthold, Rus İslâm araştırmaları ve Türkoloji dallarında büyük şöhrete sahip bir ilim adamıdır. Çeşitli sahalarda ortaya koyduğu irili ufaklı araştırmaların çokluğu onun verimliliğinin belirtisidir. Kitap ve yazılarının büyük bir kısmının Türkçe'ye çevrilmesi de, Barthold'un 1930'lu yıllarda Türkiye'de Türkiyat ve İslâm tarihi çalışmalarına tesiri olduğunu gösterir. 1917'den sonra Rusya'daki rejim değişikliğinde mevkiini muhafaza edebilmesi ve çalışmalarına büyük ölçüde destek bulması, onun Sovyet idaresi tarafından da Türk ve İslâm âlemi ile ilgili konularda iyi bir uzman olarak kabul edildiğini belli etmektedir.

Eserleri. Çeşitli kitap, makale ve *Encyclopaedia of Islam*'a yazdığı 247 maddeyle toplam 700'e yakın çalışması bulunan Barthold'un hayatta iken dokuz çalışması Batı dillerine, on sekizi de başta Türkçe olmak üzere Doğu dillerine çevrilmiştir. Kaleme aldığı ansiklopedi maddeleri, bibliyografik değerlendirmeler ve kısa notları dışında on dokuz önemli çalışması çoğu Almanca olmak üzere bizzat kendisi tarafından Batı dillerinde yayımlanmış, elliye yakın çalışması da ölümünden sonra çeşitli dillere tercüme edilmiştir. Barthold'un 228'i ansiklopedi maddesi olmak üzere 511 çalışması bir külliyyat halinde yayımlanmış olup (Sochineniya, I-IX, Moscow 1963-1977) belli başlı eserlerinden bazıları şunlardır: 1. *Turkestan v epokhu mongol'skogo naşestvija* (I-II, St. Petersburg 1898-1900). Barthold'un doktora tezi olarak hazırladığı bu eser müellifin kaynaklara hâkimiyeti, sağlam metodu ve sağlıklı hükümleriyle yayımlandığında ilim âleminin dikkatini çekmişti. Bu sahada yapılan araştırmaların başında gelen eserin I. cildi İslâmî devir Türk tarihinin başlangıç dönemiyle ilgili temel kaynak ma-

Vasilij
Viladimiroviç
Barthold

hiyetindeki metinlerden oluşmaktadır. II. cilt ise asıl araştırma konusunu teşkil etmektedir. Bu cilt, müellif tarafından düzeltme ve ilâvelerle, H. A. R. Gibb'in yardımıyla İngilizce'ye çevrilmiştir (*Turkestan down to the Mongol invasion*, E. J. W. Gibb Memorial Series, V, London 1928). Fatih Kerimof tarafından Özbek Türkçesi'ne çevrilen eser (*Monquilar davrida Turkistan*, Moskova-Semerikand 1931) Kerim Kişâverz tarafından Farsça'ya (*Türkistân-nâme*, Tahran 1349 hş.), Selâhaddin Osman Hâşim tarafından Arapça'ya (*Türkistân mine'l-fethi'l-'Arabî ile'l-gazvi'l-Moğolî*, Küveyt 1401/1981), Hakkı Dursun Yıldız tarafından da Türkçe'ye tercüme edilmiştir (*Moğol İstilasına Kadar Türkistan*, Ankara 1981). 2. *Kultura Musulmanstva* (Petrograd 1918). Bu eser Fuad Köprülü'nün ilâve, düzeltme ve notlarıyla çok genişletilmiş bir şekilde *İslâm Medeniyeti Tarihi* (İstanbul 1940) adıyla Türkçe olarak da yayımlanmıştır. Tercümenin "Başlangıç" kısmında ifade edildiğine göre bu kitap Cemal Velidî'nin Tatarca tercümesinden (Kazan 1922) Ahad Ural tarafından Türkiye Türkçesi'ne aktarılmış, Fuad Köprülü tarafından da Tatarca tercümesi, Gazi Yunus'un Özbek Türkçesi'ne tercümesi (1927) ve Sh. Suhrawardî'nin İngilizce tercümesiyle (*Musulman Culture*, Calcutta 1934) karşılaştırılmak suretiyle hazırlanmıştır. Eser Tâhir Hamza tarafından *Târîhu'l-ḥadâret-i'l-İslâmiyye* (Kahire 1958) adıyla Arapça'ya da tercüme edilmiştir. 3. *Orta Asya Türk Tarihi Hakkında Dersler* (İstanbul 1927, yeni harflerle tekrar basımı Ankara 1975). 1926 yılında Türkiyat Enstitüsü'nün davetlisi olarak geldiği İstanbul'da Orta Asya Türk tarihi hakkında verdiği on iki konferansın oluşturmaktadır. Ahmed Said Süleyman'ın Arapça'ya çevirdiği (*Târîhu't-Türk ft Âsya'l-uṣṣâ*, Kahire 1956) bu eser ayrıca *Zwölf Vorlesungen über die Geschichte der Türken Mittelasiens* (Berlin 1935) adıyla Almanca olarak da yayımlanmış, bundan da M. Donskis tarafından Fransızca'ya tercüme edilmiştir (*Histoire des Turcs d'Asie*, Paris 1945). 4. *Istorija izučeniya Vostoka v Evropě i Rossii* (St. Petersburg 1911; Leningrad 1925). Avrupa ve Rusya'da Doğu araştırmaları tarihiyle ilgili olan bu eser Almanca (*Die geographische und historische Erforschung des Orients mit besonderer Berücksichtigung der russischen Arbeiten*, trc. E. Ramberg-Figulla, Leipzig 1913) ve Fransızca'ya tercüme edilmiştir (*La Découverte de l'Asie, Histoire de l'Orientalisme en Europe et en*

Russie, trc. B. Nikitine, Paris 1947). 5. *Musulmanskija Dynastii* (St. Petersburg 1899). St. Lane-Poole'un *The Mohamadan Dynasties* (London 1894) adlı tanınmış eserinin Rusça tercümesi olup yapılan ilâve ve düzeltmelerle âdeta yeni bir eser hüviyeti almıştır. 6. *Istoriko-Geografičeskij Obzor Irana* (St. Petersburg 1903). Eser P. Soucek tarafından İngilizce'ye tercüme edilmiştir (*An Historical Geography of Iran*, Princeton 1984). 7. *Ulug bek i jeho vremja* (Petrograd 1918). Akdes Nimet [Kurat] tarafından *Uluğ Bey ve Zamanı* (İstanbul 1930) ve İsmail Aka tarafından *Uluğ Beg ve Zamanı* (Ankara 1990) adlarıyla Türkçe'ye, *Ulug Bey und seine Zeit* (Leipzig 1935) adıyla da Almanca'ya tercüme edilmiştir. 8. *Istorija Turkestana* (Taşkent 1922).

Barthold'un 1912'de neşredilen "Chalif i Sultan" (*Mir İslama*, I, 203-226, 345-400) başlıklı hacimli makalesi ilim dünyasına dikkate değer bulunmuş ve C. H. Becker tarafından biraz kısaltılarak *Der Islam* dergisinde (V [1914], s. 350-412) Almanca olarak tekrar basılmıştır. Barthold, *Christianskij Vostok* dergisinde (VI [1912], s. 203-204) yayımlanan "Karl Velikij i Harun ar-Rašid" adlı araştırmasında ise Büyük Karl (Charlemagne-Şarlman) ile Hârûnürreşid arasındaki münasebetler üzerinde durarak bu iki hükümdar arasında sanıldığı gibi elçi alış-verişi olmadığını ispat etmiştir.

Barthold, gerek Türkistan'daki topluluklar ve bunların tarihleri, gerekse Türk medeniyetinin buradaki izleri hakkında geniş bilgisi olan bir araştırmacı hüviyetiyle büyük bir şöhrete kavuşmuştu. Bakü'deki İslâm el yazmalarını 1925'te, Türkistan'da rastladıklarını 1926'da yayımlanan makalelerinde tanıttığı gibi Ömer b. Abdülazîz'in şahsiyeti hakkında yeni fikirler ortaya attığı bir makalesi 1920'de basılmış ("Chalif Omar II i protivorečivje izvestija o jeho ličnosti", *Christianskij Vostok*, VI, 203-234), Mesleme (Maslama) adından doğduğunu ileri sürdüğü "Müsejlîma" (*Izvestija Rossijskoj Akademii Nauk*, s. 483-512) başlıklı makalesini de 1925'te yayımlamıştır. Bu makale 1928'de Kahire'de Arapça olarak da basılmıştır. "Koran i More" adlı makalesi (*Zapiski Kollegii Vostokovedov*, I [1925], s. 106-110), H. Ritter tarafından Almanca'ya çevrilmiştir ("Der Koran und das Meer", *ZDMG*, VIII [1929], s. 37-43). Barthold'un bazı küçük yazıları da Türkçe'ye çevrilerek neşredilmiştir: "Orta Asya'da İslâmiyet'in İntişar Ettiği Zamana

Ait Bir Âbide" (*TM*, II [1928], s. 69-74); "Radloff'un Lugatını Yeniden Neşr Me-selesi" (*a.y.*, s. 385-387); "Orta Asya Türk-leri" (kitap tenkidi, *a.y.*, s. 528-534) bunlardan birkaçıdır. Ayrıca Ali Şîr Nevâî hakkında da geniş bir araştırması vardır. "Mir Ali Şîr Političeskaja Zizn" (*Sbornik 'Mir Ali-Şîr'*, Leningrad 1928, s. 100-164) adlı bu araştırma W. Hinz tarafından Almanca'ya (*Herat Unter Husein Baigara, dem Timuriden* [Abhandlungen für die Kunde des Morgenlandes] Leipzig 1937, XXII, 8), Ahmet Caferoğlu tarafından da Türkçe'ye çevrilmiştir ("Mir-Ali Şîr ve Siyasî Hayatı", *Ülkü*, nr. 56 [Ankara 1937], s. 160-167; nr. 58, s. 356-365; nr. 59, s. 517-528; nr. 61 [1938], s. 43-50; nr. 62, s. 145-156).

Bunların dışında, *Encyclopaedia of Islam*'ın Leiden'de neşredilen ilk baskısında birçok maddesi yayımlanmış olan Barthold'un Orta Asya Türk tarihi ve coğrafyası ile ilgili yazıları bu ansiklopedinin genişletilmiş Türkçe baskısında da yer almıştır. Barthold ayrıca 1898'den 1903'e kadar Berlin Doğu Araştırmaları Semineri'nin yıllığında da (*MSOS*) Orta Asya ve Uzakdoğu'ya dair Rusya'da çıkan yayınları tanıtmıştır.

Barthold 1896'da, önceleri Kazan Üniversitesi'ne ait iken daha sonra Petrograd Üniversitesi'ne nakledilen eski sikkeler koleksiyonuna muhafız (kustos) olmuş ve katalogları 1834 ve 1855'te yayımlanan Rusya'daki en zengin İslâmî paralardan oluşan bu koleksiyondaki bazı nadir örnekleri de yayımlamıştır ("Iz Minc - kabineta pri St. Petersburgskom Universitetě", *Zapiski Vostocnavo Otdelenija*, XII [1899], s. 1-3, 59-60 ve XIV [1901], s. 34-36). Bunlar arasında bilhassa 663'te (1264-65) Semerkant'ta basılan bir bakır dirhem ile Sâmanoğulları'na ait 303 (915-16) tarihli sikke ve bazı Emevî sikkelerine dair yayımladığı notlar bu konunun uzmanlarınca çok önemli görülmüştür. Ayrıca Hüseyin Baykara'nın sikkelerinde rastlanan Behbūd adının anlamını da çözmüştür (*Zapiski Vostocnavo Otdelenija*, XIV [1901], s. 106-107). Uluğ Bey sikkelerindeki bazı ibarelerin en doğru biçimde onun tarafından açıklandığı da bilinmektedir ("Monety Ulugbeka", *Izvestija Rossijskoj Akad. İstorii Mat. Kul'tury*, II [Petersburg 1922], s. 190-192). Barthold İslâmî yazılı kaynakların yardımıyla Moğol hanlarının sikkelerinin değer ölçülerini de tesbit edebilmiştir. Vasmer'in belirttiğine göre, ancak tarihi çok iyi bilen, Doğu dillerine âşina ve gayretli

bir eski sikkeler uzmanının başarabileceği çalışmalar yapan Barthold, yayımlarında kaynak olarak eski sikkelerden de geniş ölçüde faydalanmıştır.

BİBLİYOGRAFYA :

J. Fück, *Die Arabischen Studien in Europa*, Leipzig 1955, s. 301-302; Emel Esin, "Vassilii Viladimiroviç Barthold ve Eseri" (Barthold, *Türkistan* içinde), s. XV-XVIII; W. Ebermann, "Bericht über die arabischen Studien in Rußland während der Jahre 1914-1920", *Islamica*, III, Leipzig 1927, s. 229-231, 233-238, 262-263; IV (1928), s. 121-127, 135, 147, 229, 232, 240, 243 (bu derginin görülebilen bu sayılarında Barthold'un 1914-1927 yılları arasında çıkan bütün yayınlarının çok etrafı Almanca özetleri bulunmaktadır); Milus Dostojevskij, "W. Barthold", *WI*, XII/3 (1930-31), s. 89-135; R. Vasmer, "Wilhelm Barthold", *Zeitschrift für Numismatik*, XL (1930), s. 346-350; Theodor Menzel, "Versuch einer Barthold-Bibliographie", *Isl.*, XXI (1933), s. 236-242; XXII (1935), s. 144-162; Inayatullah, "V. V. Barthold, His Life and Works (1869-1930)", *JPHS*, IX/2 (1961), s. 81-86; Yuri Bregel, "Barthold and Modern Oriental Studies", *IJMES*, XII/4 (1980), s. 385-403; a.m.f., "Barthold", *Elr.*, III, 830-832; N. A. Smirnov, "Bartol'd Vasilii Vladimirovich", *GSE*, III, 39-40.

SEMAVİ EYİCE

BARTIN

Karadeniz bölgesinin
Batı bölümünde şehir ve bu şehrin
merkez olduğu il.

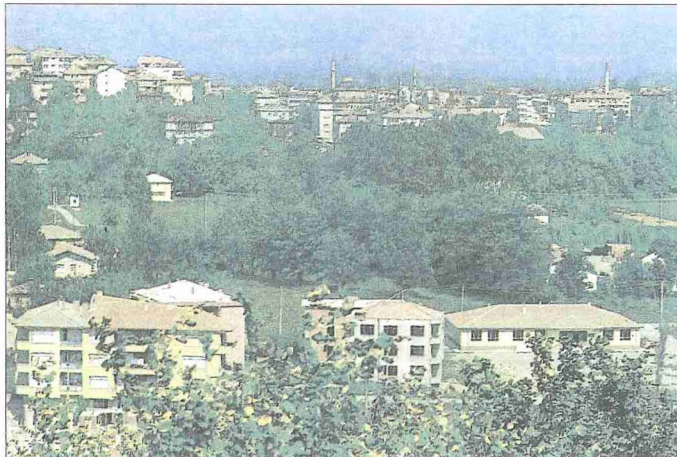
Şehre adını veren Bartın çayının (eski adı Parthenios) Karadeniz'e ulaştığı kesimin 11 km. kadar güneydoğusunda kurulmuştur. Bartın çayının iki kolu olan Kocaçay ve Kocanaz çayı şehrin bulunduğu yerde birbiriyle birleştiğinden ve bu birleşmeden önce Kocakmak dik açılı bir büküm yaptığından Bartın şehrinin kurulduğu yer üç taraftan sularla çevrilmiş durumdadır. Şehir yerleşmesi

için son derece uygun bir yerde kurulmuş olan Bartın, yakın çevresine ve ülkenin başka yerlerine bağlanabilme açısından da coğrafi şartların kendisine bahsettiği birtakım imkânlardan faydalanır. Bunların başında Bartın çayının özel durumunu zikretmek gerekir. Gerçekten Bartın çayının şehrin bulunduğu yerden Karadeniz'e kadar olan kesiminde (Bartın Boğazı) çeşitli büyüklükte deniz taşıtlarının buraya kadar sokulmasına imkân vermesi, Bartın'ı Türkiye'nin yegâne nehir limanı durumuna getirmiştir. Şehir ayrıca, Karadeniz kıyı dağlarını uygun yerlerinde aşan iki ayrı yolla Türkiye'nin trafiği en yoğun olan İstanbul-Ankara karayoluna bağlanır. Bu yollardan biri Devrek - Mengen üzerinden geçerek dağlık kesimi Dorukhan Geçidi'nde aşar ve Yeniçağa'da İstanbul-Ankara yoluna kavuşur. İkincisi ise kıyı dağlarını Ahmet Usta Geçidi'nde aşarak Bartın'ı Safranbolu-Karabük üzerinden Gerede'de Ankara-İstanbul karayoluna bağlar. Bartın bunların dışında Karadeniz kıyısını takip eden yollarla da bir taraftan Zonguldak-Ereğli-Akçakoca-Kandıra-Şile üzerinden İstanbul'a bağlandığı gibi diğer taraftan doğuya doğru Karadeniz kıyılarını takip eden bir yolla da Kurucaşile - Cide-İnebolu - Sinop-Samsun - Trabzon üzerinden Sarp sınır kapısına kadar irtibat halindedir.

Özellikle Türkler'in eline geçtikten sonra önem kazanmaya başlayan Bartın'ın yerinde Ortaçağ'da Parthenia adı verilen bir şehrin varlığından söz edilir. Bu küçük şehir, çok yakınındaki (16 km.) tarihî merkez olan Amasra'nın uzun süre gölgesinde kalmış ve günümüzde Bartın'ın üzerinde bulunduğu topraklar da bu önemli şehirle birlikte elden ele geçmiştir. Anadolu'nun iç kısımları Hitit idaresi altında iken Karadeniz kıyılarındaki

Hititliler'le devamlı mücadele eden Kaşkalar adlı bir kavmin elinde olduğu bilinmektedir. Milâttan önce VII. yüzyılda Anadolu'nun batısından Karadeniz kıyılarına da yayılan İyonyalılar bu kıyılarda ve bu arada bugünkü Amasra'nın bulunduğu yerde ticaret kolonileri kurarken bu noktanın çok yakınında bulunan tabii bir liman durumundaki Bartın çayı ağzını da kullanmış olmaları muhtemeldir. Zira bundan bir asır önce yaşamış olan Homeros *İlyada* adlı eserinde bu yörede Paflagonyalılar'ın oturduğunu yazar ve bunların Parthenios çayı çevresindeki ünlü saraylarından bahseder. Bartın ırmağı çevresinde bulunduğu belirtilen bu sarayların bugünkü Bartın'ın yerinde mi, yoksa ona yakın Amasra veya yine bu ırmak çevresindeki başka bir yerde mi olduğunu tesbit etmek şimdilik mümkün görünmemektedir.

Ege bölgesindeki Lidya Devleti bir ara sınırlarını Karadeniz kıyılarına kadar genişletince bu topraklar da Lidya hâkimiyetine girmiş oldu. Lidya'nın milâttan önce VI. yüzyılda Persler tarafından ortadan kaldırılmasıyla yörede Pers hâkimiyeti başladı. Bu dönemde İranlılar ile bir sefere katılan Xenophon, Bartın Boğazı önünden geçtikten sonra Ereğli'ye ulaştıklarını kaydeder. Kısa süren Pers hâkimiyeti yerini İskender ve mirasçılarına bıraktı. Bir ara Bergama Krallığı'nın kontrolünde kalan Bartın çevresi milâttan önce 279 yılında Bergama kralı tarafından Pontus Krallığı'na teslim edildi. Eski kaynaklar Bartın çayını Pontus Krallığı'nın batı sınırı olarak kabul ederler. Yöre milâttan önce 70 yıllarında Roma idaresine geçti ve Roma eyaletlerinden Bitinya'nın sınırları içinde kaldı. Milâttan sonra 395 yılında bu topraklar Bizans'ın payına düşüncü Bartın ve çevresi Bizans Devleti'nin idarî birimleri olan temalardan Paflagonya temasının içinde yer aldı. VIII. yüzyılda bir ara müslüman Araplar'ın, XI. yüzyılda da Türkmenler'in akınları buraya kadar ulaştı. 1084 yılında Sinop, Kastamonu ve Çankırı'yı içine alan bölgeyi ele geçiren Emîr Karategin'in Bartın yöresini de sınırları içine alıp almadığı kesin olarak bilinmemektedir. 1204'te Trabzon Rum İmparatorluğu topraklarına dahil olan Bartın çevresi daha sonra 1214'te İznik Rum İmparatoru Theodoros Laskaris tarafından onlardan alındı, 1261'de yeniden Bizans'ın eline geçti. XIV. yüzyılın ortalarından 1461'e kadar devam eden yaklaşık 100 yıllık bir dönemde Amas-

Bartın'dan
bir görünüş